

saalange Folket skal betale Statterne, er det fuldkommen galt (Hør!). Det kræver de allerførste Love for enhver Statsordning i Almindelighed, det kræver den Lov, at enhver Mand maa være raadig over sit Eget, og det kræver den Lov, at Ingen, naar han er Part i en Sag, kan være Dommer i samme. Disse Punkter har jeg her, da jeg alt har talt saalænge, kun villet antyde, men de skulle, naar vi komme til et Udvalg, blive nøiere belyste.

Nimestad: Det Spørgsmaal, hvorledes man bør afgive sin Stemme i denne vigtige Sag, beroer jo naturligviis paa den Dom, man danner sig om Udkastet til Fællesforfatningen, og, saavidt jeg kan skjønne, ikke paa noget Andet, saaledes som det ogsaa idag er blevet fremsat af den høitærede Premierminister. Der er to Sider, fra hvilke man kan komme til en Dom i denne Henseende. Den ene Side er den, hvor man fra et almindeligt constitutionelt Standpunkt betragter det Udkast, der er forelagt os til Bedømmelse, eller hvortil vi dog skulle tage Hensyn. Den anden er, om jeg saa maa sige, den historiske Side, nemlig Betragtningen af, hvorvidt dette Udkast er det, som det bør være, efter hvad der er gaaet forud, hvorvidt det svarer til det, som Folket i sin Tid har fordret og fordret med Rette, og som er anerkjendt fra alle de Sider, som ere samlede i denne Sal, og til de Løfter, som ere givne fra Regjeringens Side i Dverensstemmelse med det Aktstykke, i hvilket Folket gjennem Rigsdagen fremsatte sin Fordring. Den Adresse, som ifjor blev forfattet for at tilsendes Hans Majestæt, indeholdt, hvad der fra alle Sider er indrømmet, et Minimum, det Allermindste, som Rigsdagen paa Folkets Begne kunde fordre. Dette var allerede givet ifølge hele Stillingen dengang, forsaavidt man stod ligeoverfor et Ministerium, som man frygtede, og forsaavidt man vilde vise, at man vilde imødekomme Regjeringen. Det var givet endnu mere derved, at man samtidigt dermed forberedte en Rigsretsaction, som gjorde det dobbelt nødvendigt for Thinget at vise, at det ikke var Heelsktsforfatningen, man var imod, at man tvertimod vilde imødekomme Regjeringen, men at det var en vis bestemt Sam-

mensætning af Regjeringen. Dette blev ogsaa dengang udtalt, navnlig af den høitærede Ordfører i Adressesagen, som tillige var Forslagsstiller i Henseende til samme Sag, nemlig den nuværende høitærede Cultusminister, idet han udtrykkeligt erklærede, at Adressen kun indeholdt, hvad der viste sig som bestemte og uafviselige Krav, der hvilede paa en fast og uroffelig Retgrund, eller — som han senere under Discussionen udtrykte sig — at det var Noget, som ingensomhelst danst Rigsdag kunde opgive. Nu erklærede denne Adresse, „at det danske Folk har en levende og uroffelig Bevidsthed om sin Adkomst til ogsaa i Ordningen af Monarchiets Fællesanliggender at forblive paa den constitutionelle og repræsentative Grundvold, som er lagt ved vor bestaaende Forfatning“. Det er nu viensynligt, at disse Ord maae tages som de staae; de ere jo velbetænkte iforveien, de ere optagne af Rigsdagen her, fra den sendte til Hans Majestæt; de have staaet saaledes i denne Form siden den Tid; men der staaer i de Ord ikke alene, at den Grundvold, hvorpaa den nye Forfatning skulde hvile, maatte være constitutionel og repræsentativ overhovedet, men der staaer, at denne Grundvold skulde være den — det er udtrykkeligt de Ord, der findes, — som er lagt ved vor bestaaende Forfatning. Det Ord den er her et henpegende Pronomen og kan ikke forstaaes anderledes. Der staaer ikke: „paa en Grundvold, som er constitutionel og repræsentativ, saaledes som f. Ex. vor nuværende Forfatning“, men der staaer udtrykkeligt „paa den Grundvold, som er lagt ved vor bestaaende Forfatning“. Disse Ord kom ogsaa i Discussionen af Adressen flere Gange frem igjen, navnlig i et Tilfælde fra den daværende høitærede Ordfører til den daværende Indenrigsminister Tillisch. Dette maae vi vel huske paa, forsaavidt det fra to Sider er blevet fremhævet, at man dog ikke kunde negte det Udkast, der nu er forelagt, en constitutionel Charakter. I det Aktstykke, som er blevet forelagt dette Thing, staaer saaledes, at, hvormange Indvendinger der end kunne gjøres imod Enkelthederne, kan der dog ikke frafjendes en Forfatning som den foreliggende Charakteren af en constitutionel Forfatning.